

PERMANENTNÁ FORMÁCIA ABSOLVENTOV TEOLOGICKÝCH FAKÚLT

doc. ThDr. Michal Hospodár, PhD.

TÉMA V: TEMATICKÉ ROKY Z POHĽADU PASTORÁCIE

ÚVOD: Zásada: „Mysli globálne, konaj lokálne“ je dôležitá pre pastorálnu teológiu.

Modul ukazuje na prepojenosť a aplikáciu smerníc Magistéria s lokálnym cirkevným životom.

VÝZVY:

K jednotlivým tematickým rokom sú vydávané okrem ustanovujúcich pápežských búl aj apoštolské listy, ktoré vyjadrujú náplň a usmerňujú pastoračný priebeh jednotlivého roka. Z pastoračného hľadiska by bolo vážnou chybou dôsledne nevyužiť ponúkanú príležitosť na obnovu veriacich v súlade so zámermi hlavy Cirkvi.

Pri stanovení pastoračných cieľov a metód na ich dosiahnutie musíme vychádzať zo situácie, resp. správne čítať znamenia čias. Jedným z určujúcich znakov dnešnej doby je globalizácia, čiže postupné splošťovanie sveta najmä vplyvom moderných komunikačných technológií. Cirkev nie je zásadne proti globalizácii, ale upozorňuje na morálny rozmer tohto nezvratného procesu. V tejto súvislosti je vhodné pripomenúť pastoračnú zásadu: „Mysli globálne, konaj lokálne.“ Jej platnosť je osvedčená aj mimo cirkevného priestoru napr. v marketingu. Myslieť globálne znamená myslieť vo veľkom a pozeráť sa na veci z väčšej perspektívy. Znamená to tiež v určitom zmysle kráčať s dobou. Preložené do konkrétosti to znamená vidieť Katolícku cirkev ako jeden živý organizmus, ktorého miestna cirkev (farnosť) je údom.

Stalo sa už zvykom, že popri jubilejných rokoch vyhlasujú poslední pápeži aj pravidelné **tematické roky** pre celú Katolícku cirkev. Výber konkrétnej témy a tým aj vyhlásenie nového tematického roka prináleží vždy rímskemu pápežovi. Obyčajne sa tento výber deje na základe jubilea nejakej významnej osoby alebo historickej udalosti. V niektorých prípadoch je cieľom tematického roka prehĺbiť aj pravdu viery (náboženské tajomstvo) s pastoračným akcentom. Tematický rok, ako sme to už naznačili, treba odlíšiť od jubilejného roka, ktorý má základ v starozákonnej tradícii a jeho kresťanskou obdobia je milostivý rok.¹ Ostatný milostivý rok v rámci Veľkého jubilea 2000 priniesol vďaka pápežovi Jánovi Pavlovi II. veľa podnetov pre tretie kresťanské milénium: prosbu o odpustenie, ktorá uzdraví pamäť, volanie po jednote všetkých kresťanov, výzvu na zostavenie miestnych martyrológií, oživenie sviatosti pokánia atď. Pomaly nastáva čas spytovania svedomia, čo sme z toho dokázali využiť či zrealizovať pred blížiacim sa novým jubilejným rokom. Aktuálne prebieha mimoriadny Rok sv. Jozefa, ktorý vyhlásil Svätý Otec František pri príležitosti 150. výročia vyhlásenia ženicha Panny Márie za patróna celej Cirkvi. Urobil tak 8. decembra 2020 apoštolským listom *Patris corde* (S otcovským srdcom). V spomenutom dokumente František o. i. reaguje aj na celosvetovú pandémiu covid-19 a pozyva k obnove postojov z viery podľa príkladu „zabudnutého“ sv. Jozefa.² Okrem toho pápež zvoláva raz za 3-4 roky vybraných biskupov na zasadnutie biskupskej synody do Ríma aby diskutovali o aktuálnych alebo naliehavých otázkach. Miestnu Gréckokatolícku cirkev na tomto grémiu zastupuje Najosv. arcibiskup metropolita Ján Babjak, stály člen biskupskej synody. Po skončení synody vychádza sumárny dokument tzv. posynodálna apoštolská exhortácia.³

Každá miestna cirkev má aj svoje osobitné dejiny a s tým súvisiace výročia. Z toho dôvodu jednotliví eparchiálni (arci)biskupi príležitostne vyhlasujú (eparchiálne) tematické roky vo svojich eparchiách.⁴ S tým sú spojené pastoračné aktivity, ako napríklad putovanie milostivej ikony po farnostiach, tematicky ladené odpustkové slávnosti a fatimské soboty, uvedenie nových modlitieb ako akatist a iné.

NAŠA ÚLOHA:

Pápeži vyhlásením tematického roka reagujú na špecifické udalosti a potreby veriacich a pozyvajú miestne cirkvi k zapojeniu sa do ponúkaných iniciatív a programov. Ovocie jednotlivých tematických rokov je však vo veľkej miere

¹ Milostivý alebo svätý rok zaviedol pápež Bonifác VIII. v r. 1300. Pôvodne sa slávil každých 50 rokov, potom každých 33 rokov a od r. 1475 každých 25 rokov. Porov. VNUK, F.: *Príručný slovník kresťanstva*. Bratislava: Smaragd, 2003, s. 134.

² Apoštolská penitenciária udelila v rámci Roka sv. Jozefa možnosť získavania úplných odpustkov pri určených príležitostiach.

³ Ostatná synoda biskupov sa konala od 3. do 28. októbra 2018, mala tému „Mladí, viera a rozlišovanie povolania“.

⁴ V Prešovskej archieparchii sa slávil rok 2014 ako Rok rodiny. V Košickej eparchii sa slávi rok 2021 ako Jubilejný rok Klokočovej ikony.

---

závislé od kňazov, ako dokážu svojich veriacich zapojiť do ich prežívania a slávenia. Tu sa prejavuje kňazské „sentire cum Ecclesia“. Snažme sa tvorivo predkladať podnety Magistéria do pastoračnej praxe a prispôsobovať ich vlastným podmienkam.

LITERATÚRA:

BABJAK, J.: *Pastierske listy K Roku rodiny 2014, Pri príležitosti sviatku Eucharistie 2020.*

FRANTIŠEK: *Patris corde (apoštolský list).* Trnava: SSV, 2021.

JÁN PAVOL II.: *Novo millennio ineunte.* Trnava: SSV, 1994, 2001.

VNUK, F.: *Príručný slovník kresťanstva.* Bratislava: Smaragd, 2003.
